

Н.М. Гаркуша, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Прокопова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Необхідною передумовою входження системи вищої освіти України в єдиний Європейський освітній простір є впровадження в освіту дистанційних технологій навчання та посилення ролі самостійної пізнавальної діяльності студентів.

Першим етапом у самостійній домашній роботі студентів є глосарне навчання за допомогою спеціальних модульних підручників, які отримують студенти до кожного модуля. Такий вид самостійної роботи передбачає системне усвідомлення та завчання основних термінів, фактів, персоналій і дат, що сприяє свідомому засвоєнню навчального матеріалу модуля.

Наступний крок – це складання логічних схем бази знань у вигляді ланцюжка понять, між якими існують причинно-наслідкові зв'язки, або хронологічні послідовності, якщо поняття, категорії та факти пов'язані хронологічно. Логічні схеми, складені студентами, повинні задовольняти наступним основним вимогам: простота подання; смислове значення та узгодження елементів і зв'язків; наочність схеми.

Для самостійного складання логічної схеми бази знань студент одержує методичні розробки, де на прикладах вказано, що під час вивчення спеціальних дисциплін необхідно після вивчення текстового матеріалу модульного підручника виписати на окремі аркуші заголовки розділів та підрозділів; занотувати з кожного підрозділу основні поняття та категорії, виявити взаємозв'язки між ними; знайти загальні поняття, що об'єднують зміст усіх розділів підручника; скласти логічну схему з обраних понять та категорій з урахуванням взаємозв'язків між ними.

Такий вид самостійної роботи дозволяє класифікувати отриману студентами навчальну інформацію, розвинути у них здібності до абстрагування, планування та виявлення причинно-наслідкових зв'язків. Після вивчення теоретичного курсу студенти виконують контрольні вправи та завдання, орієнтовані на закріплення отриманих знань. У межах самостійної домашньої роботи студент може отримати

консультацію у викладача-технолога за напрямом та знайти додаткову літературу у телекомунікаційній бібліотеці.

Зараховані логічні схеми та контрольні справи, які студенти самостійно виконали вдома, є обов'язковою умовою допуску їх до участі в активних семінарах та тестовому моніторингу з кожного навчального модуля. Самостійна робота студентів в аудиторіях вищих навчальних закладів базується на широкому використанні комп'ютерних засобів навчання, може носити як індивідуальний, так і колективний характер, і включає в себе цілий комплекс різноманітних видів. Так, під час вивчення професійно-орієнтованих дисциплін передбачено наступні види дистанційного навчання:

- робота у телекомунікаційній бібліотеці з електронними версіями навчальної, довідкової, наукової та методичної літератури з можливістю копіювати необхідні фрагменти на флеш-накопичувач для подальшого вивчення;

- робота з лекційними матеріалами у вигляді слайд-, аудіо- та відеолекцій, що надає змогу студентам повертатися за необхідності до змісту лекційного матеріалу протягом семестру;

- індивідуальні асинхронні консультації через Інтернет (IP-хелпінг), на яких студенти отримують відповіді на свої запитання, що виникають під час навчання;

- індивідуальний комп'ютерний тренінг, під час якого студенти працюють з навчальними комп'ютерними програмами (супертьютори, профтьютори, імітаційні тьютори, ресотчтьютори, комплеї), що дозволяють самостійно вивчати теоретичний матеріал у режимі зворотного зв'язку, проводити тренінг з оволодіння професійними навичками, виконувати певні дослідження або створювати відповідну модель професійної ситуації;

- підготовка та запис на відео-носії усної доповіді на задану тему (телеесе), що допомагає студентам навчитись правильно поводитися перед великою аудиторією, грамотно та чітко викладати зміст доповіді;

- тест-тренінг, що дозволяє студенту за допомогою спеціальної комп'ютерної програми самостійно перевірити рівень та якість своїх знань і навичок.

Посилення у навчальному процесі ролі самостійної роботи студентів у поєднанні з відповідним методичним забезпеченням та сучасними засобами навчання надає змогу студентам не лише набути професійних знань та навичок, а й навчитись поповнювати їх протягом подальшої професійної діяльності, що підвищує конкурентоспроможність фахівця на ринку праці.